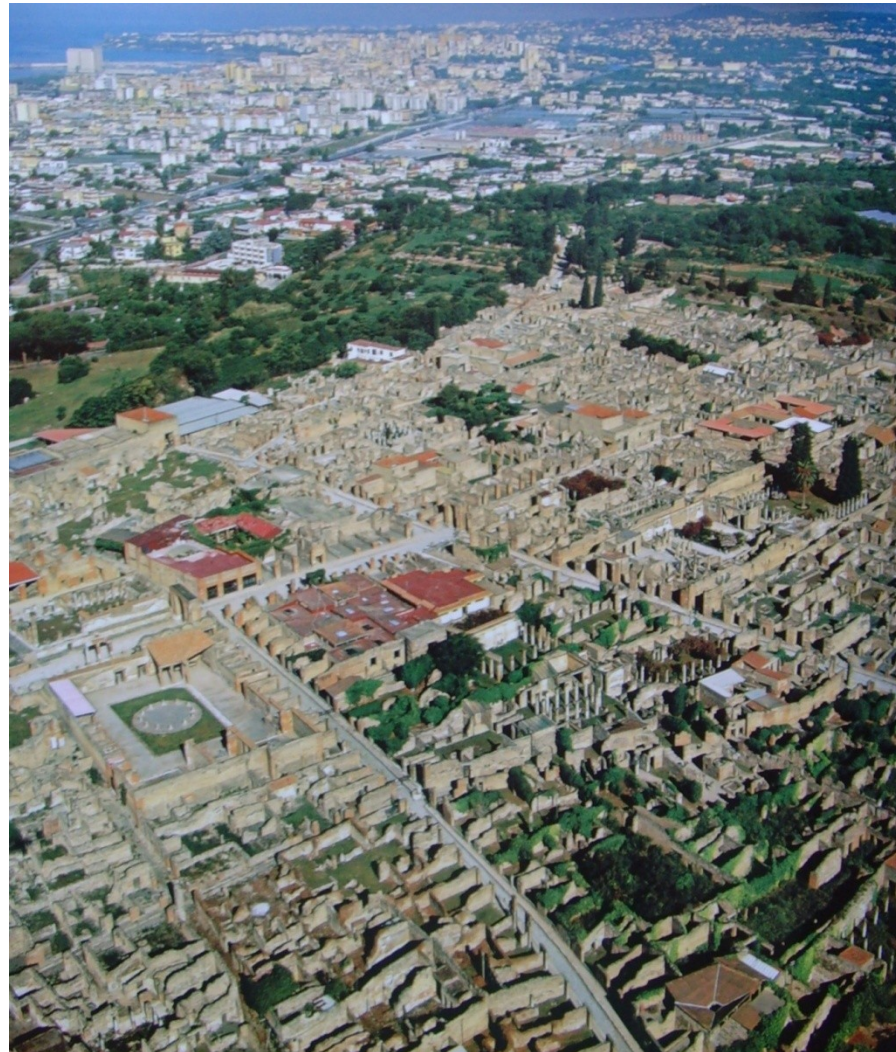

Pompeje

Nachází se na „náhorní plošině“ sopečného původu, vytvořené proudem lávy. Plošina o velikosti ca 60 ha. Na S straně plošiny úrodné svahy Vesuvu, na J údolí řeky Sarno (splavná, obchodní tepna). V tomto směru poloha města pro Kampanii podobná jako Říma pro Latium. Z plošiny přehled přes celý záliv.

Pompeje

První osady v oblasti ve střední době bronzové, na pravém břehu Sarna (S. Abbondio). Jejich existence přerušena na konci 2 tis. př. Kr. výbuchem Vesuvu. Během doby železné (10.-7. st. př. Kr.) se nacházela velká sídliště na středním toku Sarna (Striano, San Marzano, San Valentino Torio). Nálezy svědčí o vzkvétajícím obchodu s přímořskými obchodními středisky (hlavně řecký ostrov Pithékúσαι/Ischia). V 6. st. př. Kr. úpadek vnitrozemských osad – zájem se přesouvá na pompejskou plošinu. Od té doby se datuje trvalé osídlení (kdo? Řekové-Etruskové-Oskové). Tehdy první hradby, které se na většině míst shodují s průběhem nejmladších hradeb (svědčí to o smělé urbanistické koncepci) + Apollónův chrám, svatyně Herkula a Minervy. Vítězství Řeků nad Etrusky v bitvě u Cumae r. 474 př. Kr. – počátek úpadku Pompejí. Koncem 5./poč. 4. st. př. Kr. infiltrace Samnitů z Apenin, postupně vytlačili původní obyvatelstvo. Po porážce Samnitů od Římanů se Pompeje stávají spojeneckým městem. V této éře počátky urbanismu, centrum v okolí Apollónova chrámu a pozdějšího občanského fóra. Po druhé punské válce mohutný příliv obyvatel z Hannibalem zničených měst (Capua, Nuceria, Praeneste) – kol. pol. 2. st. př. Kr. celý hradbami vymezený prostor zaplněn.

Pompeje

Od pol. 2. st. př. Kr. výrazný rozkvět (získání Východu Římem) – pronikání helenizujících vlivů. Tento vývoj narušen v letech 89-80 př. Kr. kvůli válce se spojenci. Po ní prudká romanizace. Na jejím konci založil Sulla v Pompejích kolonii 2000 veteránů – Colonia Cornelia Veneria Pompeianorum – ti převzali správu, od pol. 1. st. př. Kr. však ve vedení města znovu urozené samnitské rodiny.

V roce 62 po Kr. silně poškozeny zemětřesením (i ostatní města kolem Vesuvu), kolem roku 70 další vlna. Po ní se město téměř hrouť, úprk majetných obyvatel, pokles cen pozemků, rozkrádání. Proto Vespasianus vyslal úředníka Suedia Clementa, aby znovu nastolil pořádek. Ten zahájil rozsáhlé rekonstrukce. 24. srpna 79 po Kr. výbuch Vesuvu.

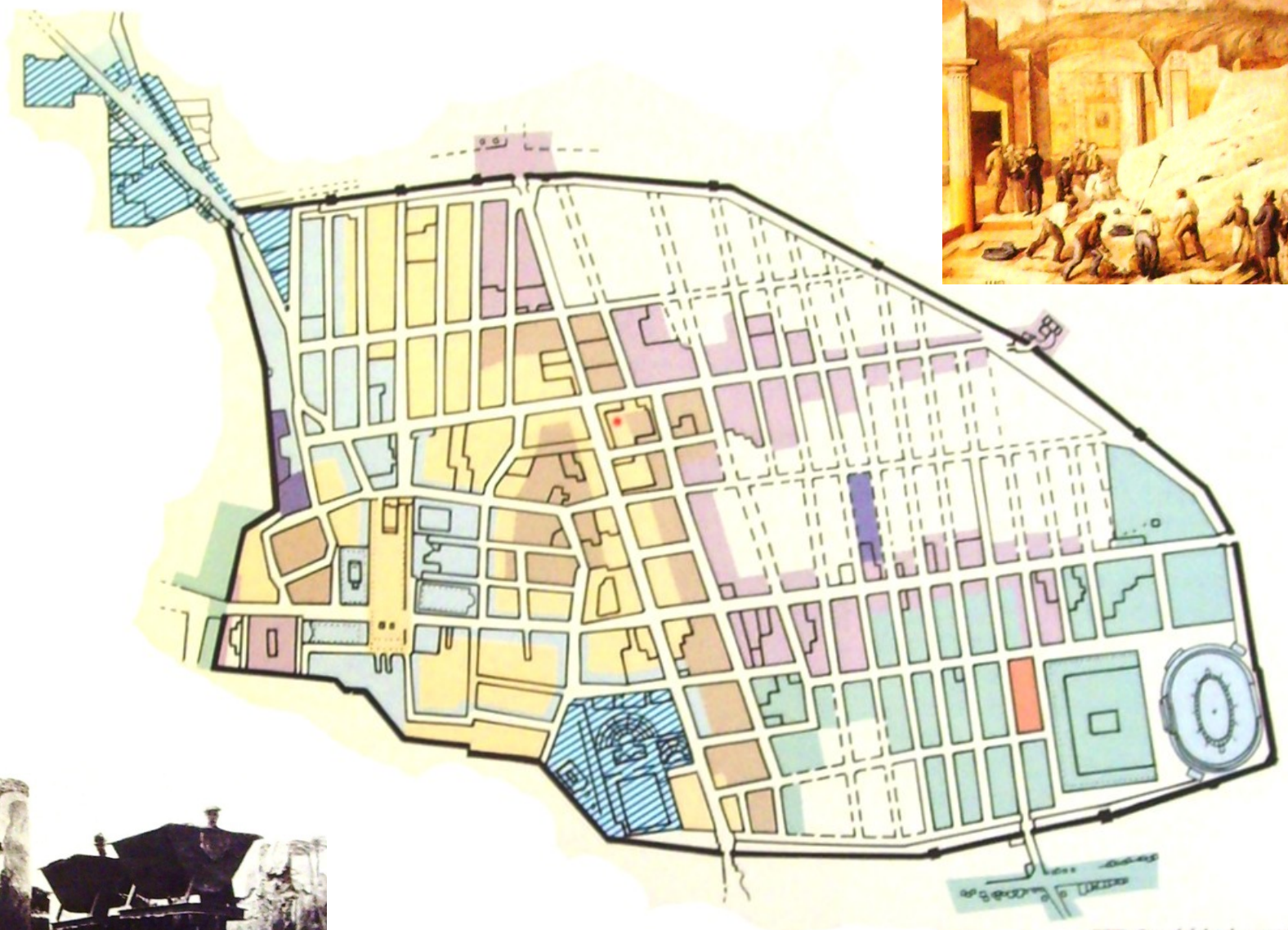
Reliéf z Domu Caecilia Jucunda, zobrazuje stavby na severní straně Občanského fóra během zemětřesení, uprostřed Jupiterův chrám.

Pompeje

Nejlepší příklad urbanismu a architektury pozdní republiky a raného císařství „v obyčejném“ kontextu – určitým způsobem víc charakteristický pro římský svět, než Řím. Zároveň představuje příklad urbanistického rozvoje, vycházejícího z dlouhodobé tradice využívání místa (ne jako kolonie na zeleném drnu) – viz sídelní struktura „starého města“ a ostatních částí. Městská struktura Pompejí sleduje spíš podobu opevněných helenistických měst, obohacených o římskou invenci: vnější tvar přizpůsobený terénním podmínkám + pravidelné, více-méně modulové vnitřní členění. Město zároveň nám umožňuje sledovat některé typy římských veřejných i privátních staveb v době, kdy se utvářely jejich kanonické podoby.

Pompeje

Postup archeologických výzkumů

- ★ První úder krumpáče.
- 1748-1798
- 1806-1815
- 1815-1860
- 1860-1878
- 1879-1923
- 1924-1961
- 1961-1983
- 1983-současnost

Pompeje

Stavební technika – pestrost užitých materiálů a technologií. Hojný je sarnský kámen: vápenná usazenina (travertin) z údolí řeky Sarno, světle béžová barva, vysoce porézní a špatně se otesává, jinak výborný stavební materiál. Vesuvský lávový kámen se těžil na svazích Vesuvu, pocházel z výlevných sopečných proudů, tmavě šedý, velmi těžký. Lávová pěna ze svrchní části lávového proudu – velmi lehká, porézní, používala se při stavbě příček a horních částí zdí. Šedý tuf – těžil se na úpatích mezi Nucerií a Sarnou, velmi pevný a snadno se otesával.

Opus quadratum z pravidelných bloků sarnského kamene

Opus quadratum z kvádrů šedého tufu

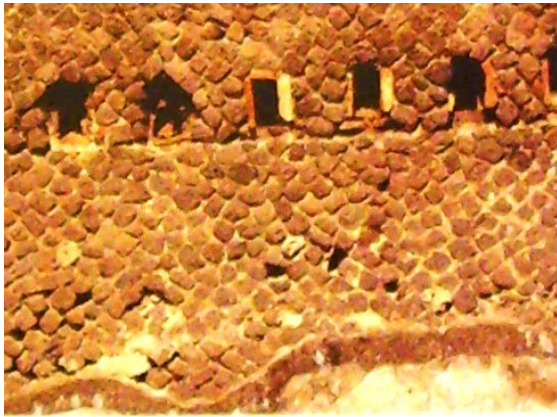
Opus africanum tvořily kolmé řetězce bloků sarnského kamene kladené střídavě vodorovně a svisle v určité vzdálenosti od sebe a výplň ze sarnského kamene, lávového kamene nebo jejich směsi. Do spojů se přidávalo trochu malty a zeď mezi řetězci se skládala z průčelní stěny a vnitřku z kamenné drti a malty (caementum). Do Pompejí se tato technika dostala na konci 3. st. př. Kr.

Opus quasi reticulatum (hrubý mřížový vzor) v Pompejích v 1. polovině 1. st. př. Kr. Opus reticulatum od pol. 1. st. př. Kr. Opus vittatum - obkládaná zeď z tufu nebo sarnského kamene, osekáného do hranolů o tloušťce 9-13 cm a pokládaného do střídavě uspořádaných vrstev. Od 1. pol. 1. st. po Kr. Opus vittatum mixtum – střídají se vrstvy kamene a cihel. Hlavně po zemětřesení v roce 62 po Kr.

Opus africanum

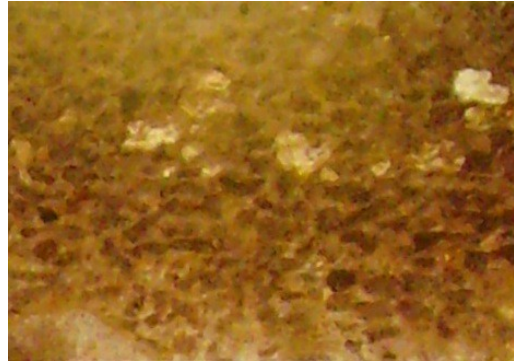
Pompeje

**Opus quasi reticulatum z
bloků lávového kamene**

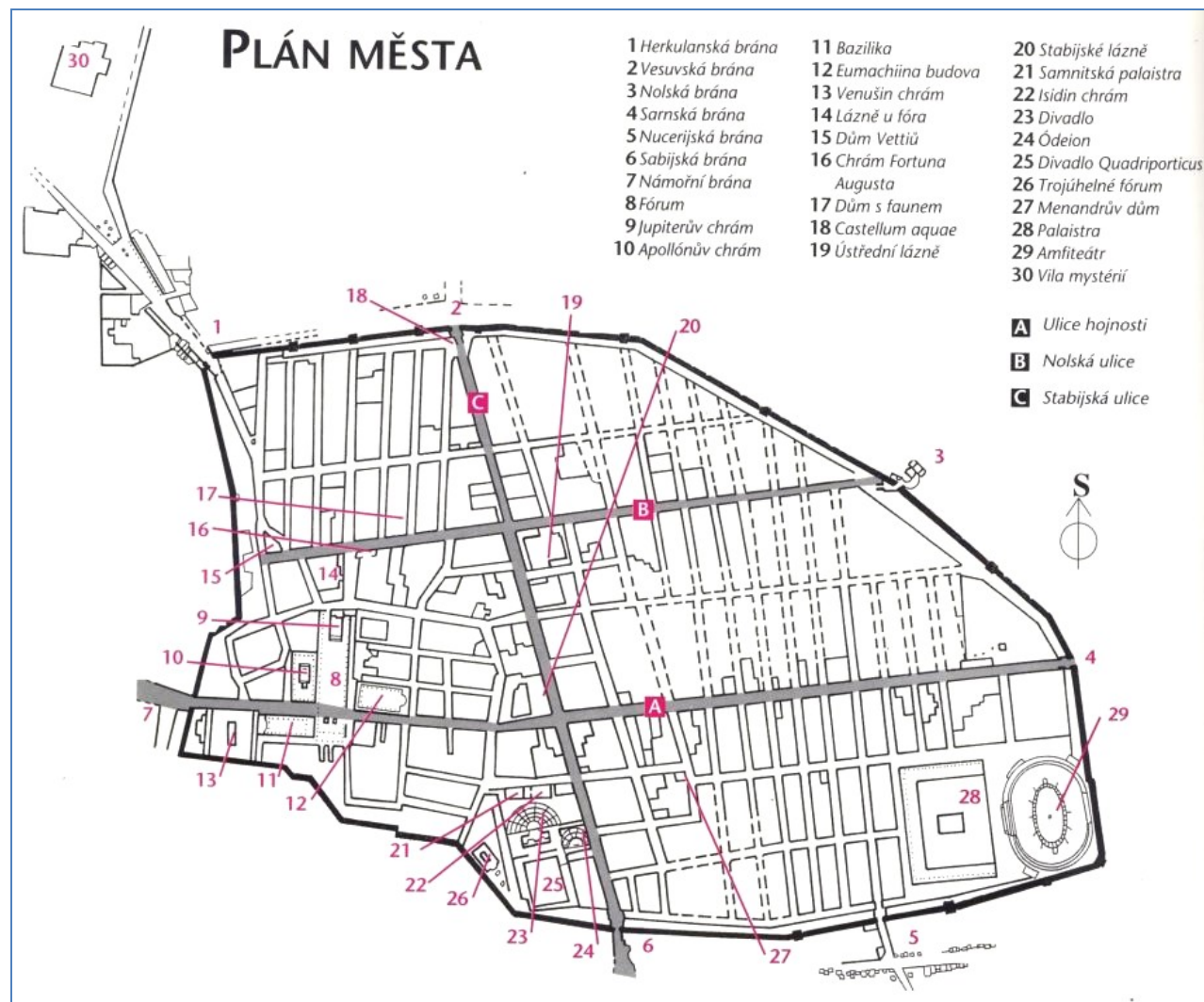
Opus reticulatum z různorodých prvků

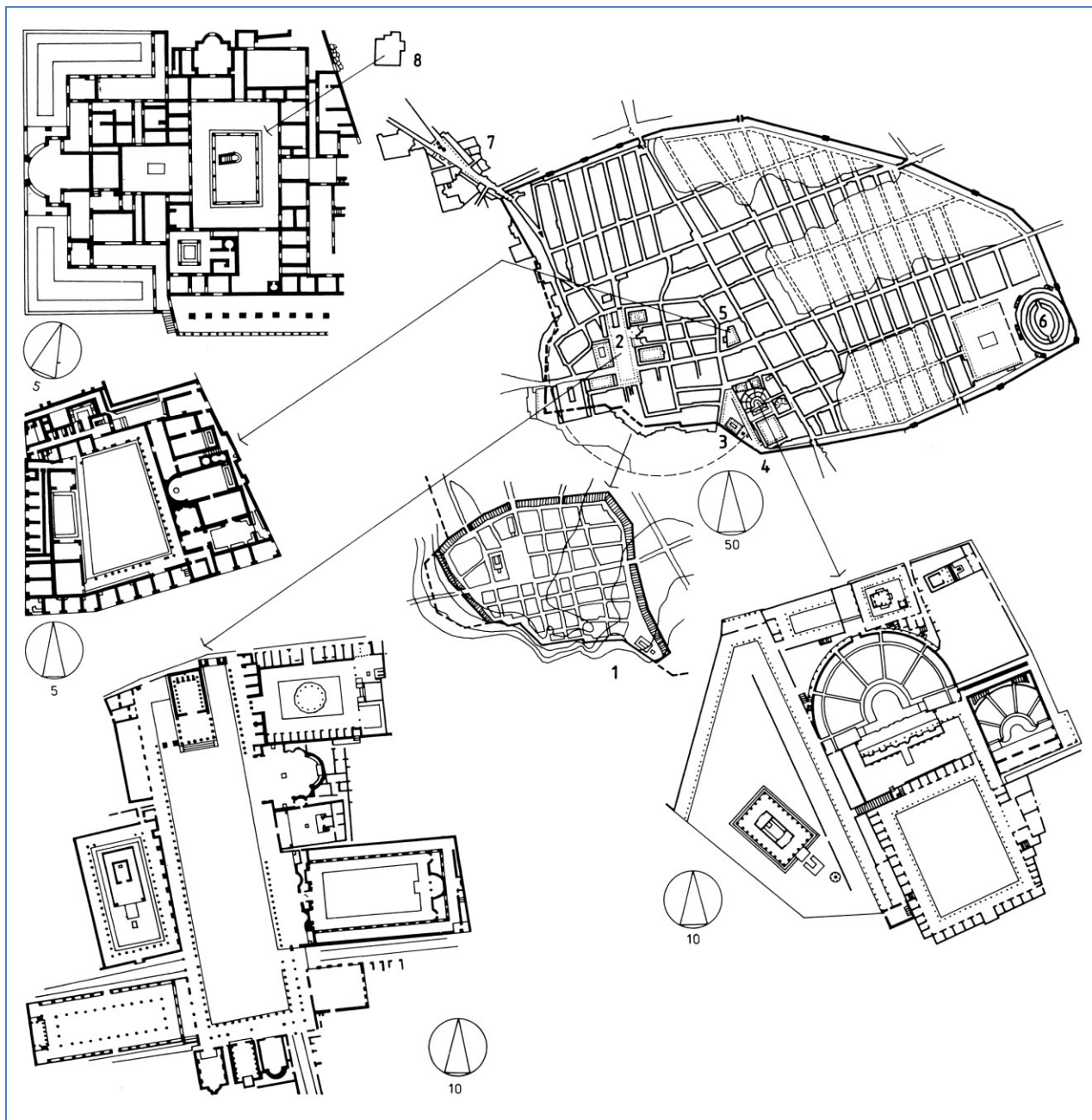
**Opus incertum z
lávového kamene
prokládaného
sarnským kamenem**

Pompeje

Ve finální podobě město o rozloze 60 ha, nepravidelného půdorysu, roztažené ve směru V-Z. Dvě hlavní decumani a jedno cardo vytváří přibližně pravoúhlou vnitřní strukturu a člení město na 9 obvodů-regionů.

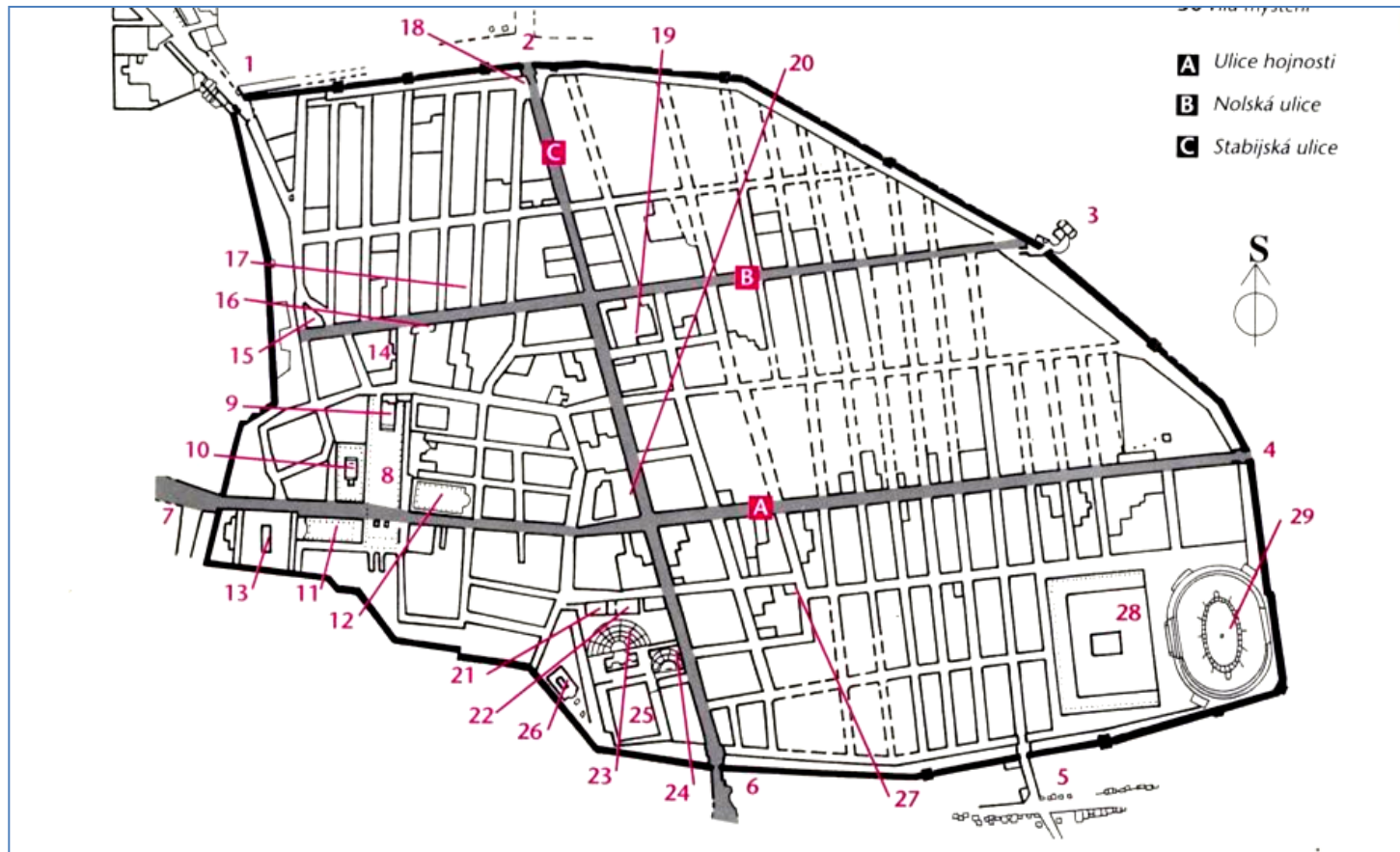
Pompeje

- 1 – „staré město“**
- 2 – Občanské forum**
- 3 – Venušin chrám**
- 4 – divadelní čtvrť**
- 5 – Stabijské lázně**
- 6 – amfiteátr**
- 7 – Herkulanská brána**
- 8 – Villa dei Misteri**

Pompeje

Městské hradby – nejúčinnější na poč. 1. st. př. Kr., v době války mezi Římem a spojenci. V té době fortifikace složená z dvojité zdi vyplněné náspem a složené z velkých kvádrů. Její délka přes 3200 m. Za vnější zdí byl hluboký příkop (vallum) a za vnitřní zdí násep (agger), jehož spodní část byla zpevněna nižší opěrnou zdí z kvádrů (ascenum). Podél hradeb cesta (v tzv. intervallum). Nahoře na hradbách cesta pro stráž, z vnější strany cimbuří.

Pompeje

Nejstarší hradby ze 6. st. př. Kr. na stejném místě jako novější, postavené z pappamontových kamenů (tzv. pappamonte – měkká láva). Určitě to byl jev spíš urbanistický než obranný, vzhledem k povaze materiálu nebylo možné dát na sebe víc než tři řady kvádrů – max. výška ca 1,2 metrů. Nová fáze fortifikace, již účinná obrana, se datuje do první čtvrtiny 5. st. př. Kr. (boje Řeků a Etrusků o nadvládu v Kampánii – dvojitá zeď z kvádrů ze sarnského kamene). Další fáze: jednoduchá zeď s vallem a aggerem (pozdní 3./poč. 2. st. př. Kr.). Za Augusta ztratily význam, začalo se na nich stavět domy a lázně. Po zemětřesení v 62 po Kr. se kvádry rozebíraly na opravu poškozených domů. To chtěl ukončit edikt Suedia Clementa.

Pompeje

Obranné věže – postavené na konci 2./poč. 1. st. př. Kr., před válkou spojenců. Bylo jich celkem 12 a stály v nepravidelných rozestupech. Nejvíce jich bylo na S, kde díky rovinatému terénu město nejsnáze přístupné. Věže měly tři patra: 1. uvnitř hradeb, 2. na úrovni hradební zdi, kde obcházely hlídky, 3. převyšovalo hradby – pozorovatelná. Vstup v přízemí, uvnitř schodiště. Do prostředního patra se dalo dostat i venkovním schodištěm. Věže – pevnosti, v nich místnosti pro posádku, zásoby potravin a do stěn zabudované nádrže na vodu. Po dobytí města Sullou se věže (i hradby) přestaly užívat.

Pompeje

Všech 12 věží má obdélníkový půdorys a tři podlaží. Nahoře končily buď cimbuřím nebo střechou s ozdobnou věžičkou.

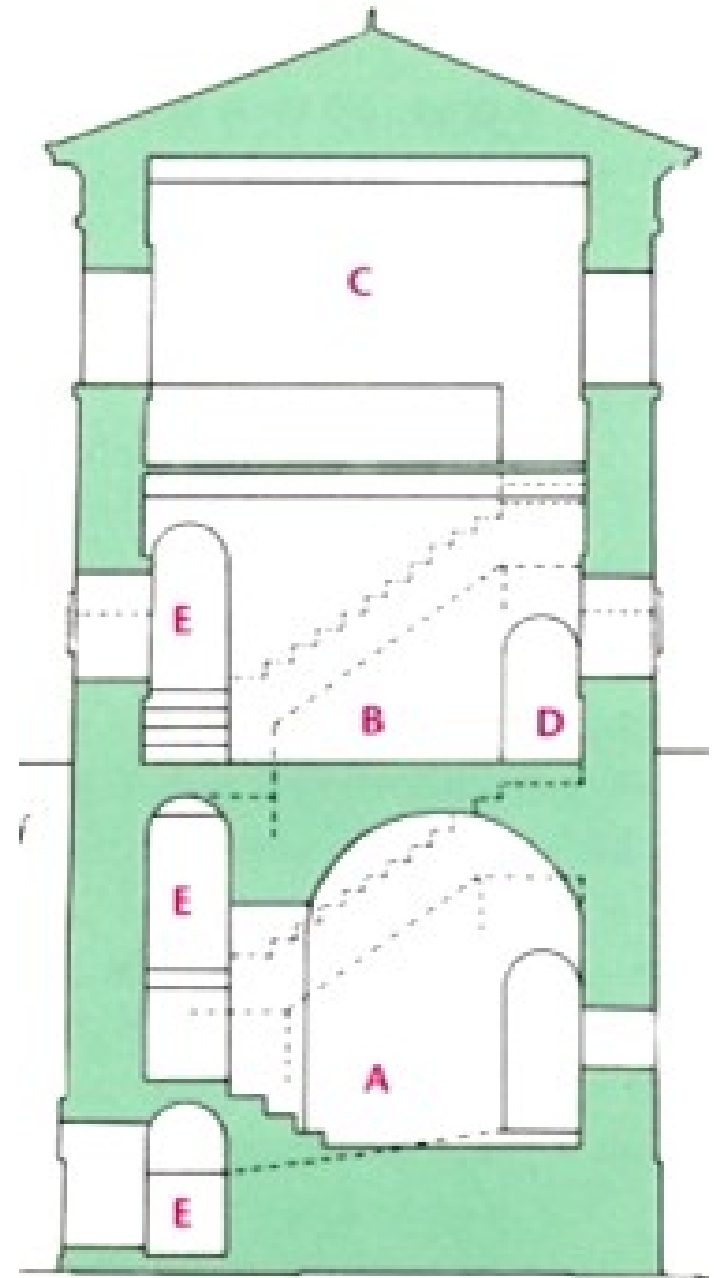
A – první podlaží

B – střední podlaží

C – horní podlaží

D – východ na horní plochu hradeb

E - schodiště

Pompeje

Věž X na severní straně v hradbách. Zřetelné jsou menší štěrbinovitá okna v prostředním podlaží a větší okna v horním podlaží + zbytky cimbuří na terase. Dochovala se část štukové výzdoby s reliéfem napodobujícím opus isodomum.

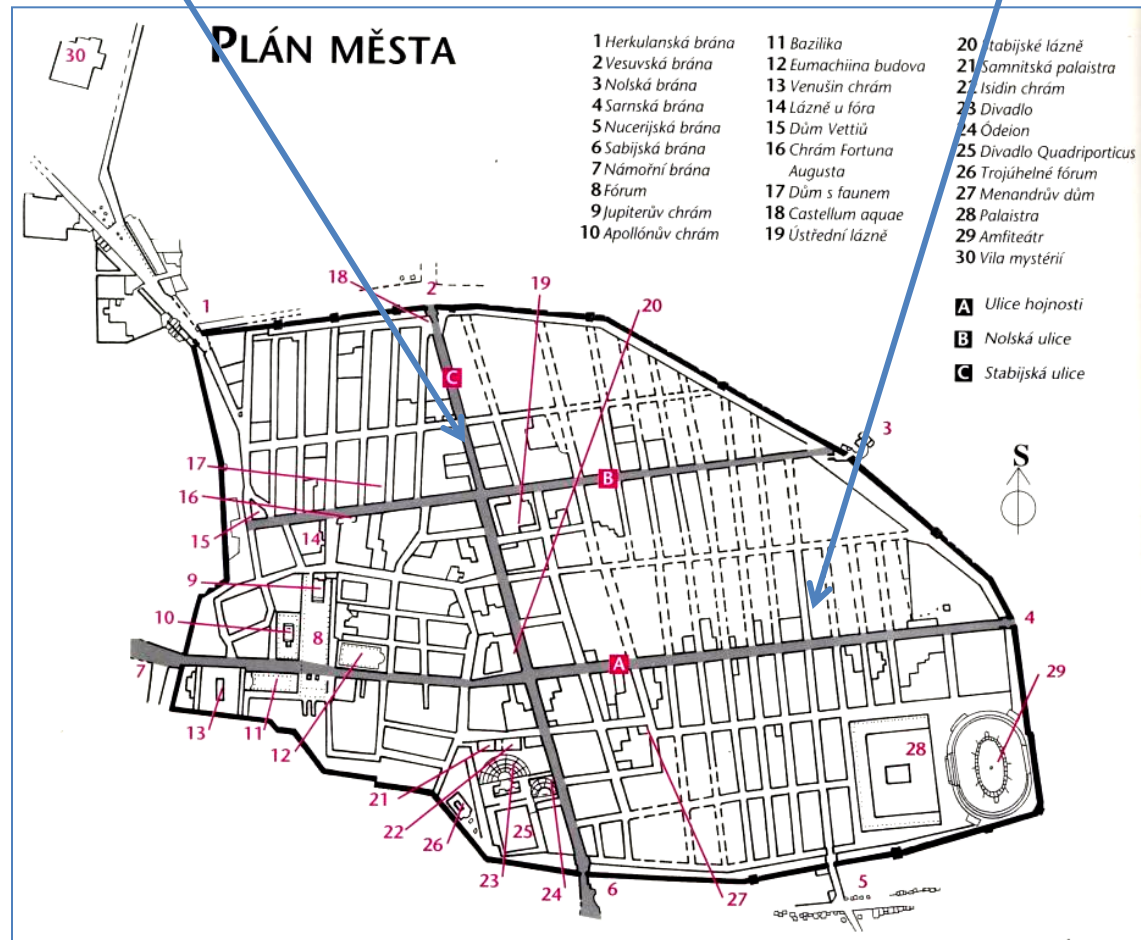
Pompeje

Věž XI, tzv. Merkuriova věž, v severní hradební linii, jedna z nejlépe dochovaných věží v Pompejích. Původně zbudována nad starší bránou, která vedla z města (zde stav již bez brány).

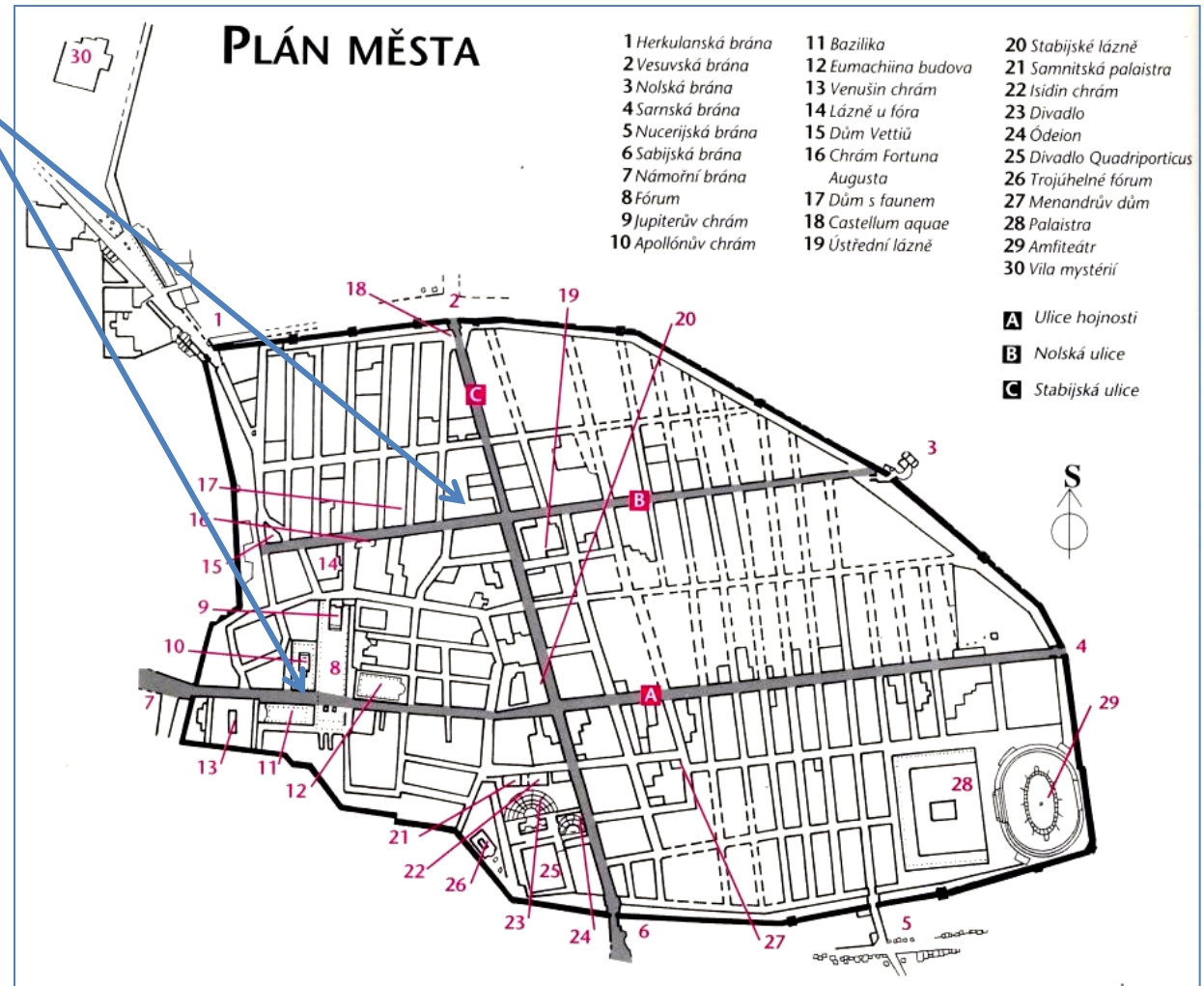
Pompeje

Městské brány – zbudovány na konci ulic decumani a cardines. V branách sloužila městská stráž, každá brána měla dvojí vrata (vnitřní a vnější – nalezené veřeje). Zatím známo 7 bran. Cardo=Stabijská ulice: na S končí Vesuvskou branou, na J Stabijskou branou. Obě mají jeden klenutý průchod. S cardem rovnoběžná Nocerská ulice končí na jihu Nucerijskou branou, S konec zatím nekopán (předpokládá se tam Kapujská brána).

Pompeje

Decumanus=Ulice hojnosti, na Z konci Námořní brána (k přístavu), na V konci Sarnská brána, která vedla k polím a vesnicím u Sarna (7-4). Horní decumanus=Nolská ulice+ulice Fortuny Augusty+Konzulská ulice, na V konci Nolská brána, na Z konci Herkulanská brána (nepravidelně vedená Z část decumana!).

Pompeje

Nolská brána – jeden oblouk-průchod s velmi vysokým klenutím, uprostřed klenák na vnitřní straně zdořen hlavou Minervy. Východní zakončení severního decumana, postaveno na konci 3. st. př. Kr.

Pompeje

MT

Nucerijská brána při pohledu z vnější strany. Je zde zřetelná terénní konfigurace: město situované ve větší výšce než krajina za hradbami. V popředí zbytky naspů, které chránily východní stranu cesty vedoucí nahoru k bráně. Před branou nekropole.

Pompeje

Námořní brána dva klenuté tunelové oblouky, menší pro pěší, větší pro povozy a dopravu zboží (především přiváženém po moři). Architektura připomíná hradební bašty.

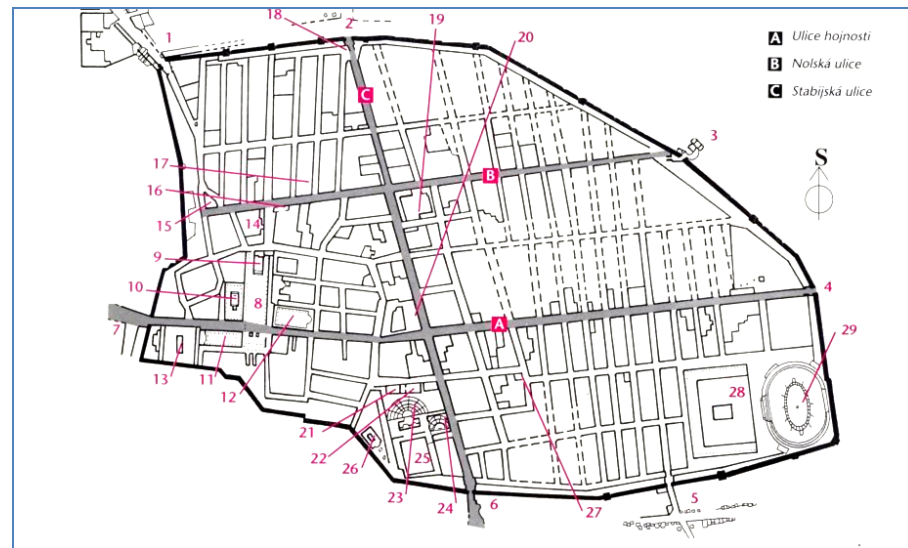

Herkulánská brána tři klenuté oblouky-průchody, prostřední nejširší pro povozy, menší po stranách pro chodce. V pilířích (opus vittatum mixtum) výzdoba v 1. stylu.

Pompeje

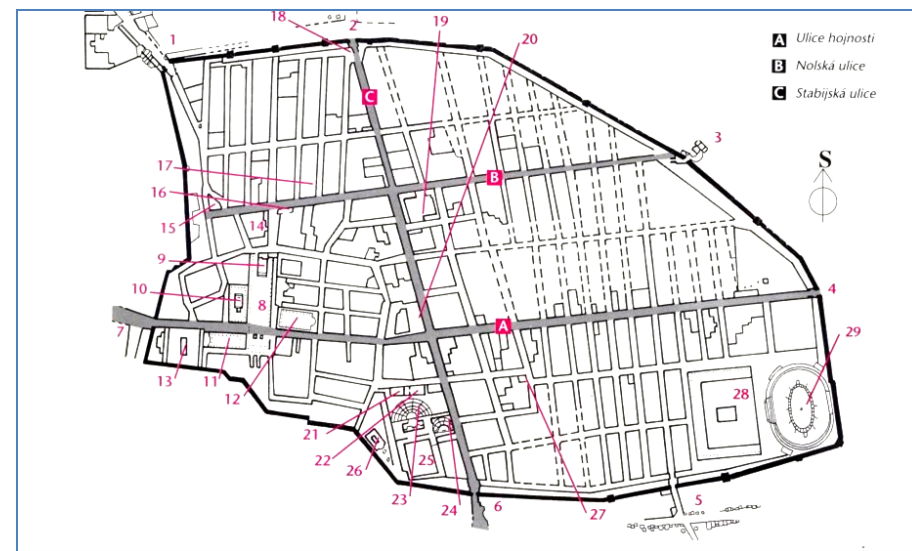
Ulice hojnosti – spodní decumanus, největší dopravní tepna města, vede napříč celým městem od V k Z. **Lze ji rozdělit podle tvaru, užívání a doby výstavby na 3 části**: 1 – začíná na V u Sarnské brány, vede mírně vzhůru až ke křižovatce se Stabijskou ulicí (cardem). Šířka ca 4 m, celá dlážděná. Hluboké koleje po povozech. Na obou stranách široké chodníky, obrubníky z velkých kvádrů lávy nebo tufu, asi 60 cm nad úrovní vozovky. V rozích kvádrů-obrubníků prohlubně pro přivazování zvířat (nejvíc u hospod). Na křižovatkách také kvádry jako přechody pro chodce. Veřejné kašny v pravidelných rozestupech na vozovce, zadní stěnou u chodníku.

„eponymní“ reliéf nad nádrží fontány u Občanského fora

Pompeje

2. část ulice vede na Z od carda k Divadelní ulici. Byla jen pro pěší. Je o ca 80 cm výš, než Stabijská ul. a vedou do ní schody (kvůli usměrňování dešťové vody byl vytvořen opačný spád).

Pohled na Ulici hojnosti od Z

Pompeje

3. část taky jen pro pěší, vede strmým svahem k fóru.

Ulice nevznikla najednou. Nejstarší je část 3 (6. st. př. Kr.), nejmladší je část 1 (3.-2- st. př. Kr.). Dlažba je ale všude z 1. st. př. Kr.

Průčelí domů a obchodů měla původně pultové střechy a balkony, které zakrývaly téměř celý chodník.

Pompeje

Klasicky rušná středomořská ulice, v průčelí domů řada obchodů, prádelen, dílen, výčepů (tabernae) a krčem (thermopolium).

Jedno z nejlépe dochovaných thermopolií v Pompejích – pulty se zapuštěnými nádobami na jídlo a nápoje.

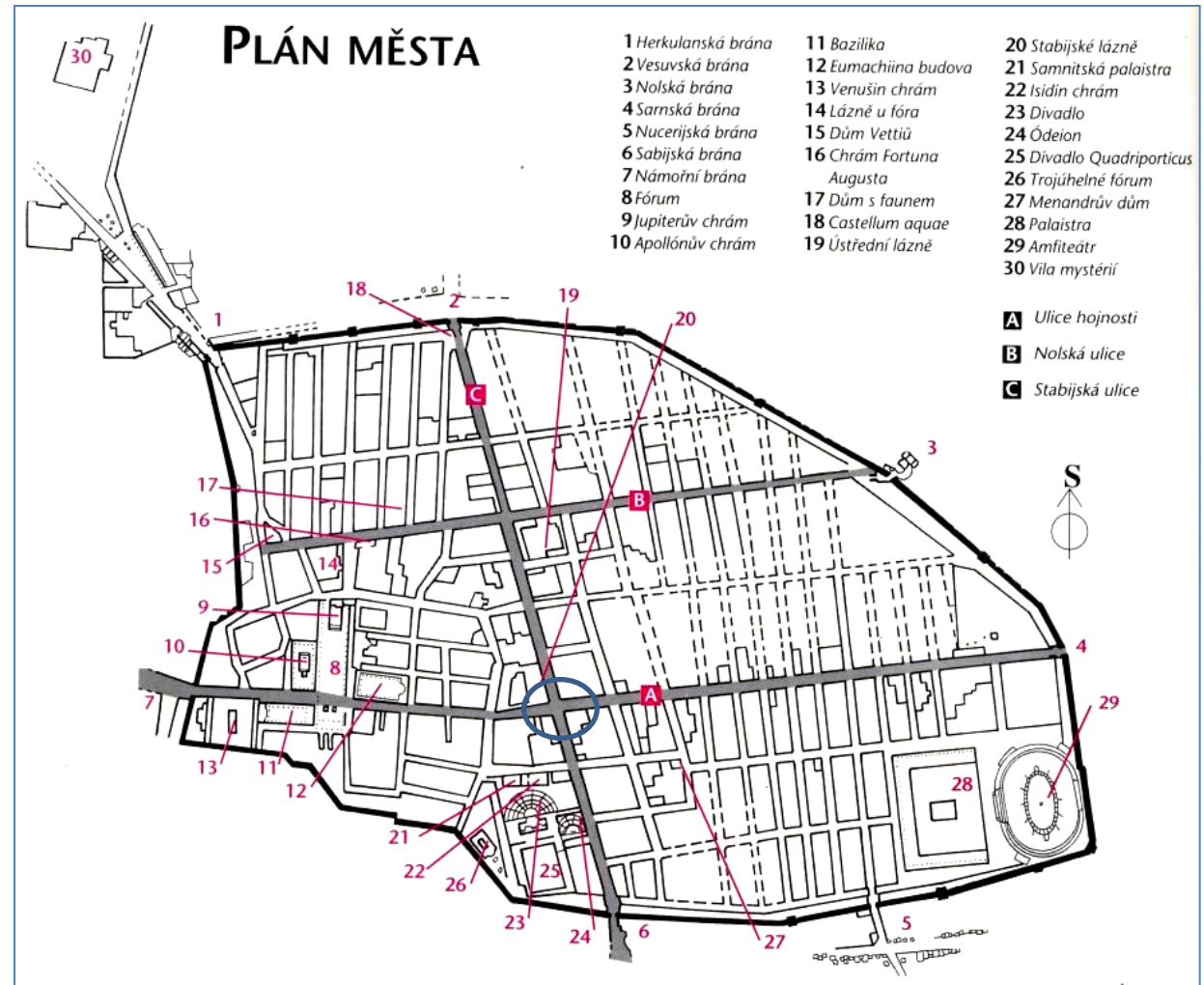

OPIDION POLYBIVALLIVM

CASELLI
BRASIS-CH

Pompeje

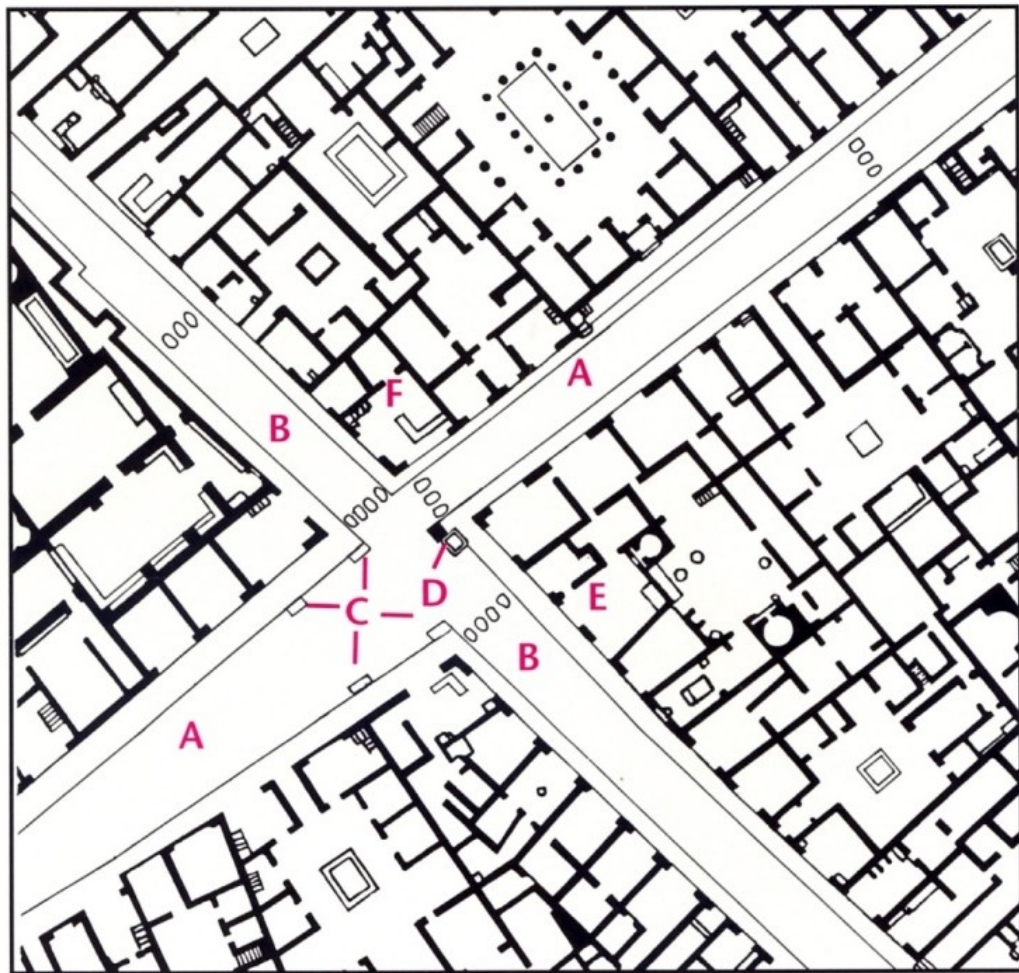
Holconiova křižovatka – v nejstarší části městské zástavby, křižovatka *carda* (Stabijské ul.) a spodního *decumana* (Ul. hojnosti). Jedno z hlavních center městského života, mimo hlavní komunikace úzké uličky středu města. Zde začíná být Ul. hojnosti pěší zónou.

Pompeje

Na JV rohu velké pekařství a cukrářství, z ulice bylo vidět na mlýnské kameny a pece. SZ roh – Stabijské lázně. Na JZ a SV rohu stánky s občerstvením. Na vozovce veřejná kašna, vedle tzv. castellum aquae.

V nejširší části vozovky Ul. Hojnosti stál čtyřboký oblouk (tetrapylon), pokrývající plochu 100 m². Stál na 4 mramorem obložených cihlových sloupech. Před sloupy stály pamětní sochy Holconiovy rodiny a nad nimi snad sousoší jezdecké skupiny. U SZ západního sloupu se našla socha samotného M. Holconia Rufa v původním postavení.

- A – Ulice hojnosti
- B – Stabijská ulice
- C – Čtyřboký Holconiův oblouk
- D – veřejná kašna
- E – Pistrinum (pekárna)
- F - Thermopolium

Pompeje

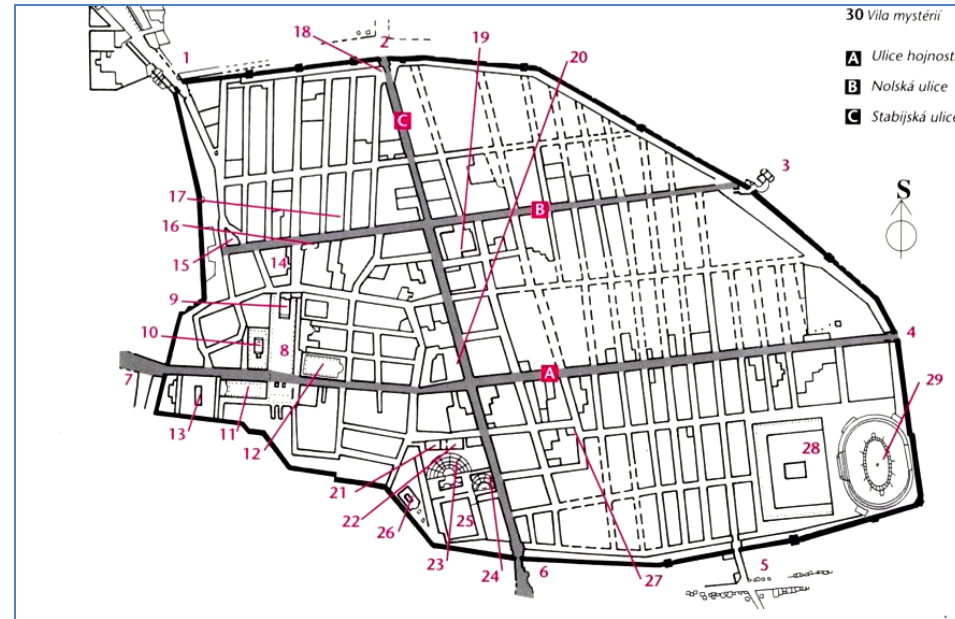
Holconiova křižovatka

M. Holconius Rufus, syn Marca, byl zvolen vojenským tribunem, jedním z prvních Augustových kněží, pětkrát duumvirem, patron města

Pompeje

Amfiteátr – nejstarší známá římská stavba tohoto druhu. Postavena kolem 80-70 př. Kr. Stavební nápis v kryptě (kruhová chodba pod nejnižší řadou schodů): „Tuto budovu ke hrám postavili na vlastní náklady pětiletí duumvirové, Caius Quintus Valgus, syn Caiův, a Marcus Porcius, syn Marcův, a darovali ji na věčné časy obyvatelům města, aby zvýšili důstojnost obce“. Nachází se v JV cípu města, jednak tam asi žádné stavby, jednak se zčásti dal využít náspu městských hradeb. Výhodná byla i blízkost dvou městských bran. Kapacita ca 20.000 lidí (více než obyvatel města), rozloha ca 135 x 104 m.

Pompeje

Amfiteátr – obecně dvojité divadlo nebo kruhové divadlo, typická stavba řím. architektury určená pro „masovou zábavu“. Většinou se stavěly vně městských hradeb, méně často se začleňovaly do opevnění (i Pompeje). Zde pořádané hry mj. i nástroji ovlivňování veřejného mínění. Boje mezi lidmi – gladiátorské zápasy, boje mezi zvířaty – venatio, lodní bitvy – naumachia.

Zápasy v aréně (arena), diváci v hledišti (cavea).
Celková dispozice: ovál, mandlovitý tvar.
Původně opravdu přebíralo tvar dvou proti sobě otočených divadel (kruhové divadlo v Pergamonu, v italském S. Germanu), protažení proto, aby se lépe daly uskutečňovat a sledovat slavnostní průvody před hrami –tzv. pompa.
Hlavní brány se nacházely v delší ose, v křížné ose se umísťovaly lóže nobility, protože se zde cavea nejbliže k aréně. Ochranou proti slunečnímu záru bylo plachtoví (velum), připevněné na stožáry, nacházející se podél vnějšího obvodu hlediště.

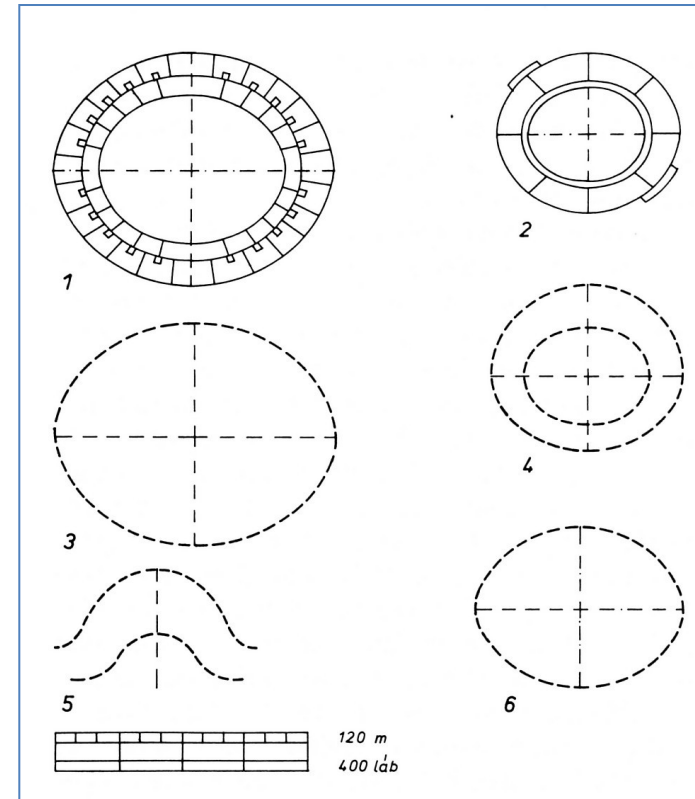
Pompeje

Z hlediska konstrukce a hmoty rozeznáváme tři základní typy amfiteátrů (existují i přesahy mezi nimi):

1) hliněný amfiteátr, kde jádrem hlediště je hliněný násep, jen vnější a vnitřní opěrná zeď cavea je z kamene a diváci se na hlediště dostávají vnějšími rampami.

2) smíšená forma, v níž základy cavea tvoří hvězdicovitě položené zdi, které odlehčovaly tlaku hliněného náspu a zároveň umožnily i vytvoření několika vnitřních vstupů.

3) pilířovitý amfiteátr, kde hlediště stojí na systému klenutých chodeb, stojícím na pilířích resp. úsecích zdiva. Přístup na cavea se děje přes vnitřní schodiště, vyústující se na různé úrovně hlediště.

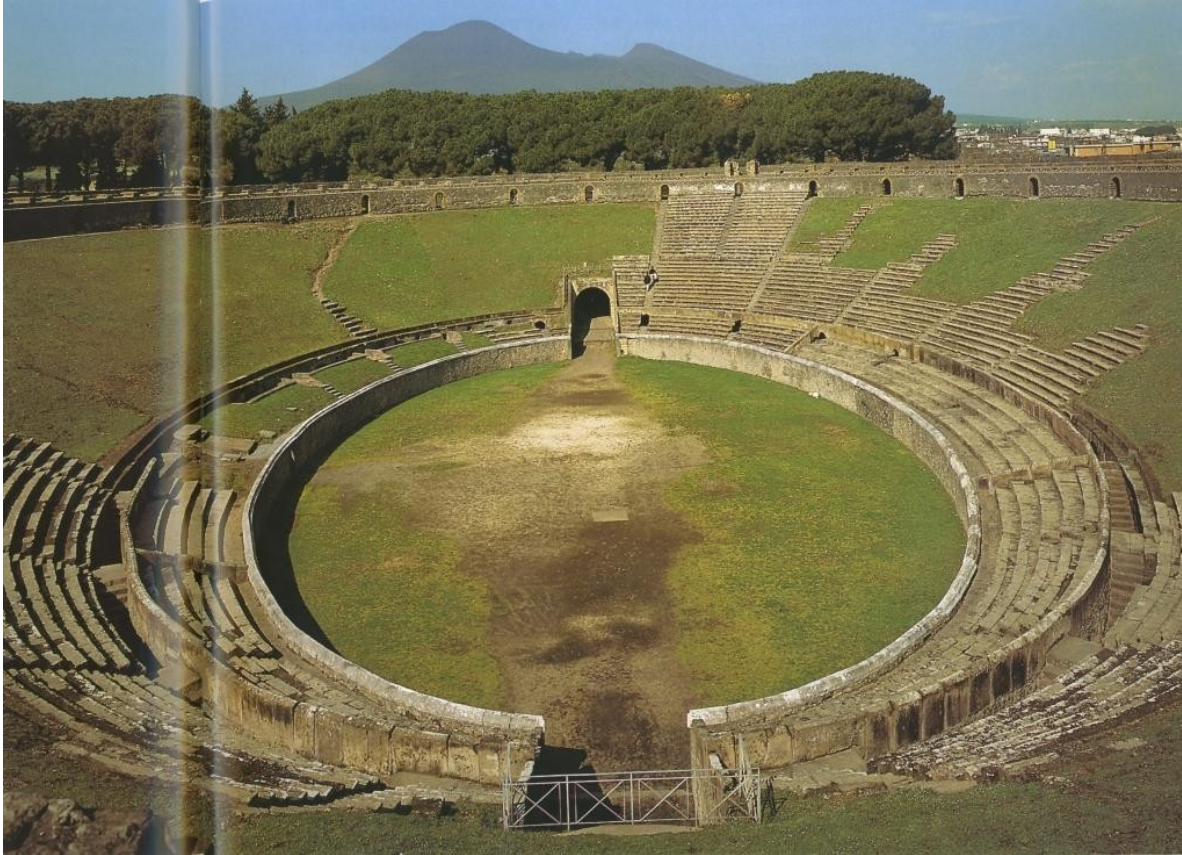
Pompeje

Amfiteátr v Pompejích představuje ranou vývojovou fází typu, jeho arena se nachází níže než okolní terén. Hlína vytěžená při hloubení areny se využila při nasypání výplně hlediště. Budova stála na větším volném prostranství, zřejmě lemována alejemi stromů. Vnější obvod je rozdělen do dvou podlaží. Na spodním je nepřetržitý sled slepých oblouků vroubených světlými travertinovými kvádry. Zde se nacházely stánky pouličních prodavačů. Mezi dolním a užším horním pořadím se nacházel ochoz, takže se celý amfiteátr dal obejít. Na ochoz vedla dvě dvouramenná robustní schodiště podpíraná šesti oblouky na SZ a Z, a dvě jednoramenná schodiště na J a S. Z ochozu se vcházelo klenutými chodbami do hlediště.

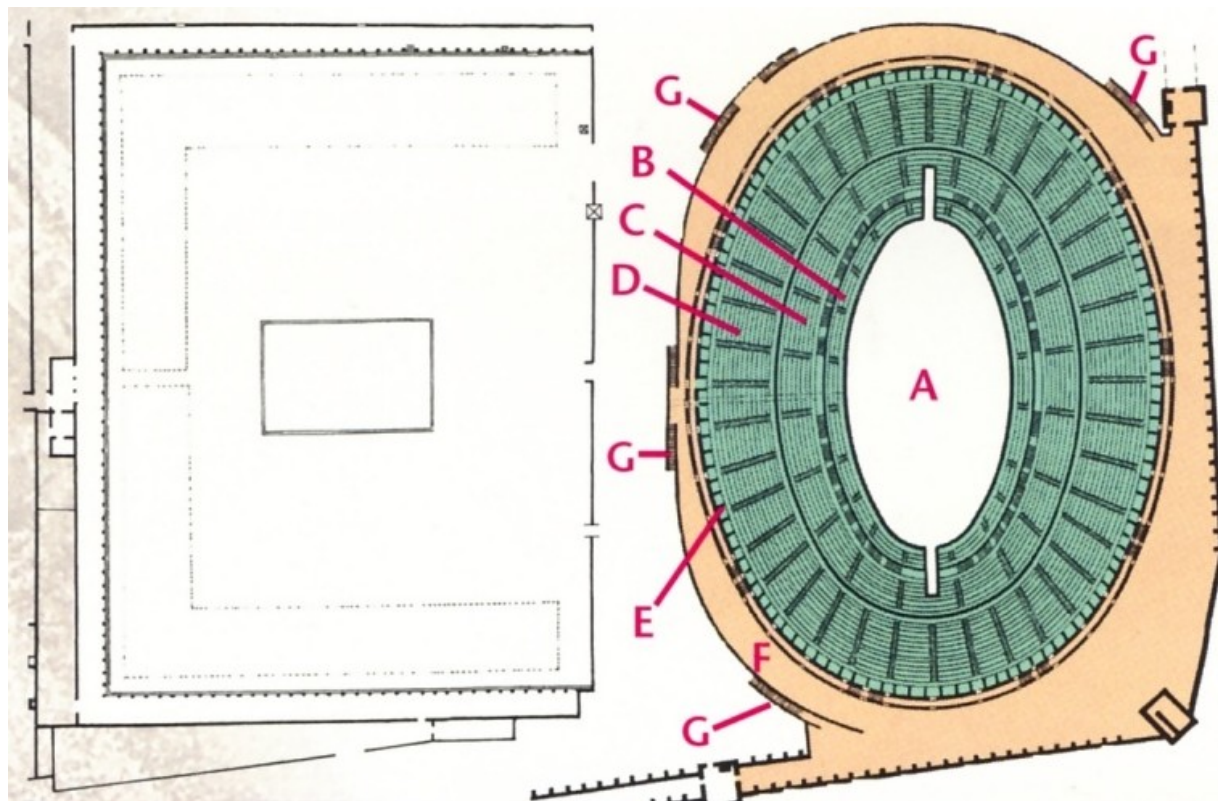

Pompeje

Do arény vedly v delší ose elipsy umístěné svažující se chodby (tzv. gladiátorské chodby), z nichž se před vstupem do arény také dalo vstoupit do tzv. krypty, která vedla rovnoběžně s arénou a kudy se vcházelo na nízké terasy určené honoraci. Arenu od hlediště oddělovala zed' vysoká 2,2 m, původně zdobená freskami. Terasy rozděleny balustrádami na tři pořadí (dolní, střední, horní) – jen na ima cavea vede krypta, na media a summa přístup shora. Hry bylo možné sledovat i „na stání“ v sloupořadí v nejvyšším, atikovém patře.

Pompeje

- A – Arena**
- B – Ima cavea**
- C – Media cavea**
- D – Summa cavea**
- E – Atikové patro**
- F – Vnější ochoz**
- G – Přístupové schodiště**

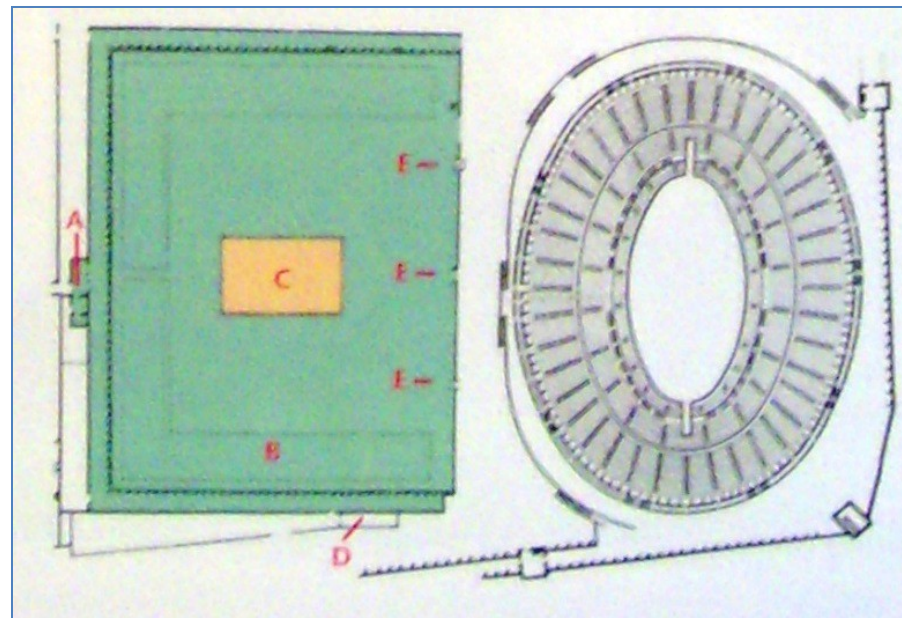
Pompeje

Palaistra – obecně součást gymnasia, otevřené prostranství čtvercového nebo obdélného půdorysu. Ve starší řec. arch. jen vysypáno pískem a stíněno stromy, později opatřeno kolem dokola sloupovím a řadou místností (šatny, koupelny, tělocvičny apod.). V řím. arch. bývala palaestra součástí veřejných lázní, často přepychově vybavena.

Palaistra v Pompejích – prostorově i funkčně smysluplný celek s amfiteátre. Postavena za Augusta na obecní náklady. U jejího zrodu stálo Augustovo přání, aby spolky mladých cvičenců (collegia iuventus) měly prostory, kde se mohou scházet, trénovat a tělesně i duševně se připravovat na život. Augustův program staveb využívaných ke sportu a výchově k virtus-mužné ctnosti zasáhl i Pompeje: vyvlastněny soukromé pozemky a postavena palaestra.

Pompeje

Palaestra má tvar obdélníku o rozměrech 141 x 107 m, na třech stranách obklopen portikem. Na V straně směrem k amfiteátru jsou tři velké vchody a zeď s cimbuřím (připomíná mírně vojenskou povahu stavby). Vybudováno v kompozitním slohu. Uprostřed Z portiku ústřední bod celé stavby: hlavní a dvě boční lodi, v hlavní lodi oltář (zde zřejmě obřady Augustova kultu a rozdávání cen). Rovnoběžně s portikem vysázená alej platanů (v době výbuchu už téměř stoleté). Uprostřed bazén 35 x 22 m o max. hl. 2,6 m. Voda přitékala neustále z veřejného vodovodu, to co odtékalo, splachovalo latrínu (ta fungovala i pro amfiteátr).

- A – Posvátné místo
- B – Zalesněné prostranství
- C – Bazén
- D – Latrína
- E – Monumentální vchody

Pompeje

Pompeje

Stabijské lázně – nejstarší lázně v Pompejích (120 př. Kr., ale už i před tím zde menší lázně sloužící k palaestře). Hlavní vchod je uprostřed průčelí, které se otevírá na Ulici hojnosti. Chodník před domem dláždily světlé vápencové desky. V době výbuchu ještě dva vchody – z Uličky s nevěstincem a ze Stabijské ulice. Ostatní vchody se již nepoužívaly, byly sice po zemětřesení opraveny, ale při opakujících se otřesech se nepovažovaly za bezpečné a zazdily se. Všechny vchody byly postaveny z opus quadratum ze šedého nucerijského tufu, zdobeny v 1. stylu.

Pompeje

(Stabijské) lázně – obecně: Lázeňství má sice řeckou tradici (počátek v rituálním očišťování se na V), ale stavební forma k tomu a společné veřejné koupání jsou teprve řím. vynálezem.

Kdy nejstarší veřejné lázně není známo, ale už koncem 3. st. př. Kr. existovaly a byly pod dohledem aedilů. Tyto lázně jednoduché (balneum). V Římě teprve M. Agrippa nechal postavit na Martově poli velké veřejné lázně (thermae). V Pompejích jsou starší (kol. r. 120 př. Kr.), již mají všechny místnosti (ale bez pevné půdorysné vazby), které racionalita Římanů a jejich koupací zvyky vyžadovaly - tzv. lázeňská cesta: šatna (apodyterium), studená koupel (frigidarium), vlažná koupel (tepidarium), horká koupel (caldarium). Tento základ může být doplněn o komoru s horkou párou (laconicum nebo sudatorium, původ ze Sparty), venkovní bazén (natatio), místnost pro olejování, odpočívárny, latrina a cvičiště (palaestra). Časem vede vývoj k symetrickému uspořádání podle střední osy budovy. Požadovaná teplota dosažena systémem podpodlažního topení (hypocaustum + praefurnium) a má též vliv na tvar a umístění místností: např. caldarium má být, aby mohlo být dobře vytápěno, kruhového půdorysu nebo ukončené apsidou, umístěné na J-JZ a zčásti vystupující z hmoty budovy.

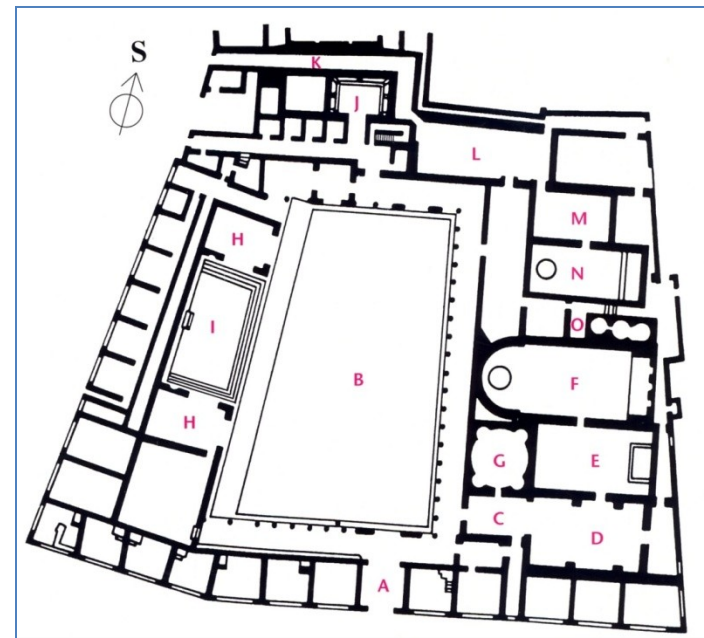
Pompeje

Přes vchod do lichoběžníkového prostoru s portikem na třech stranách – palaestra. Je to typ tzv. dvojitého lázně, kde samostatná řada místností pro M a pro Ž. Obě křídla se nacházela na Z straně portikem lemované palaestry. M a Ž lázně oddělovalo topeniště. Do Ž lázně se vstupovalo z Ul. s nevěstincem. V apodyteriu podél všech zdí byla lavice a řada výklenků pro ukládání šatů.

M lázně ještě ne podle „klasických“ principů Vitruvia, protože kruhového půdorysu je frigidarium (se čtyřmi nikami v stěně), nikoli caldarium. Na V straně palaestry je natatio.

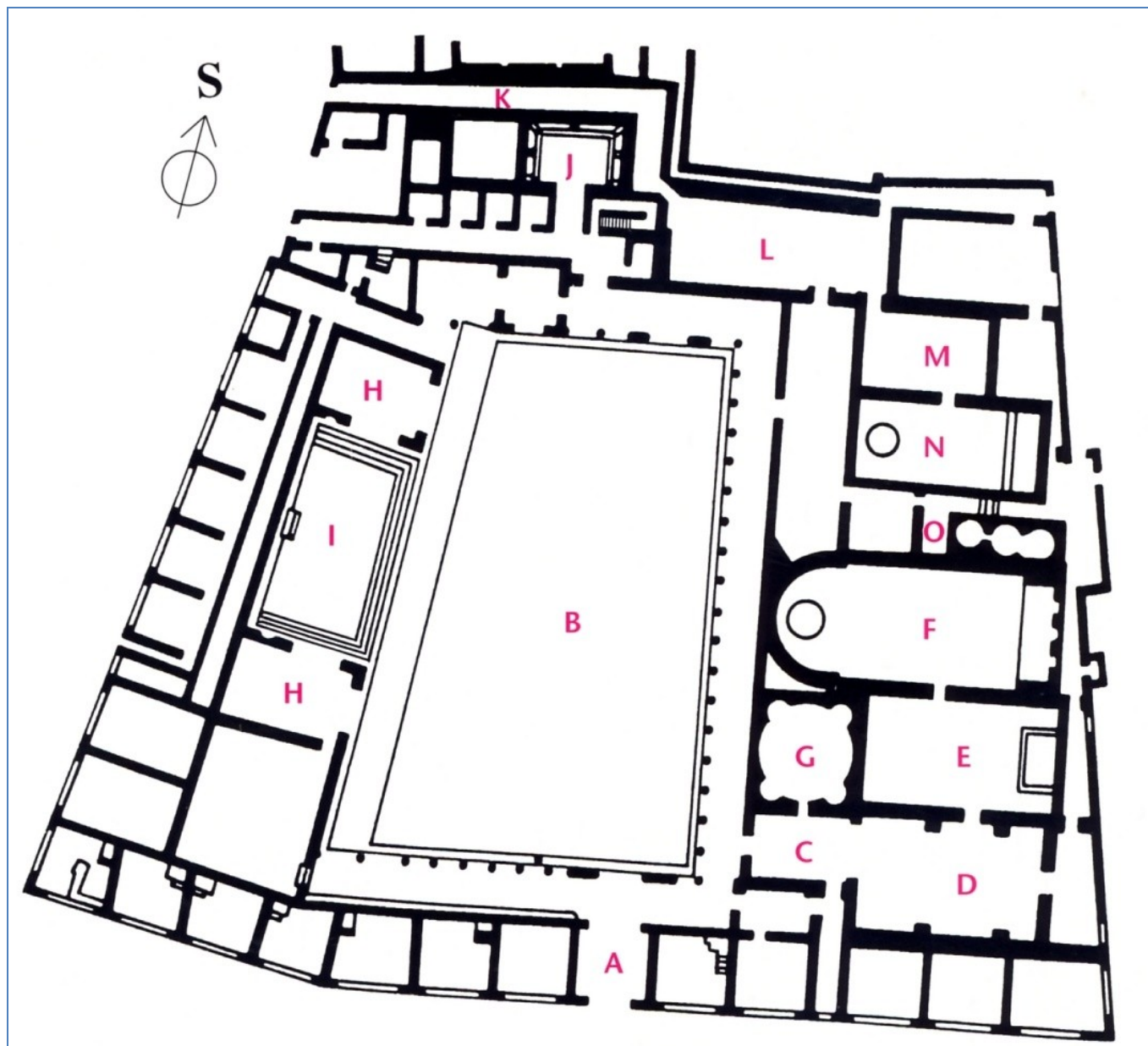
Vstup do lázně stál $\frac{1}{2}$ asu (zhruba cena krajíce chleba nebo sklenice vína), pro ženy asi dvakrát tolik.

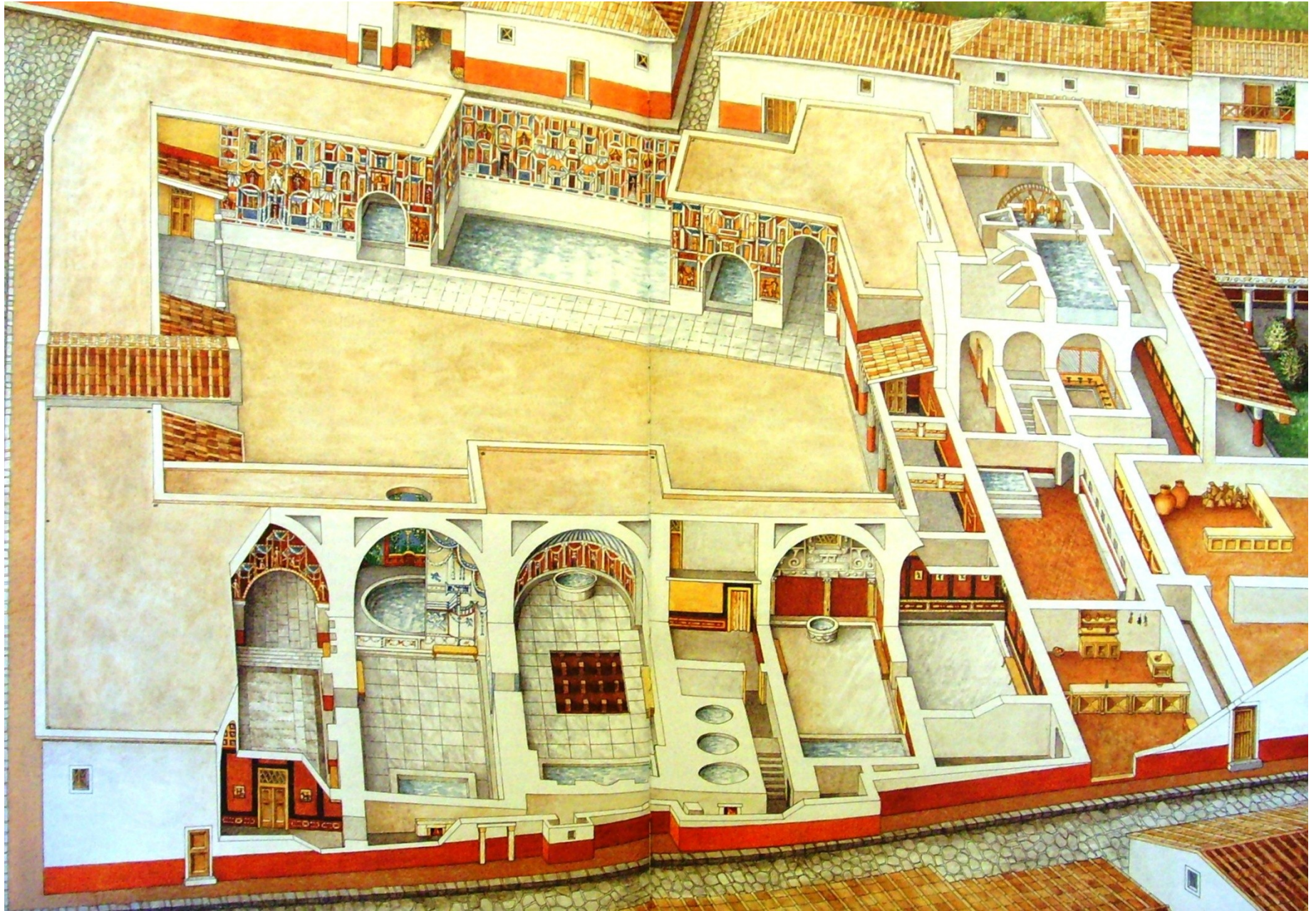
Další lázně ve městě: tzv. lázně na foru (70 př. Kr.) a tzv. ústřední lázně (kol. r. 60 po Kr.).

Pompeje

- A – Vchod z Ulice hojnosti
- B – Peristylum
- C – Vestibul
- D – Apodyterium M
- E – Tepidarium M
- F – Caldarium M
- G – Frigidarium a balneum
- H – Nymphaea
- I – Natatio
- J – Latríny
- K – Vchod z Uličky s nevěstincem
- L – Apodyterium Ž
- M – Tepidarium Ž
- N – Caldarium Ž
- O - Praefurnium

Pompeje

Na Z straně palaestry bylo natatio, po jeho stranách dvě nymphaea. Vcházelo se dvěma velkými vchody s půlkruhovými oblouky

Palaestra, pro gymnastická cvičení před koupelí. Portikus je tvořen nízkými „zavalitými“ dórskými sloupy.

Pompeje

Vestibulum (menší místnost před apodyteriem v mužské části) s tunelovou klenbou zdobnou štukovým reliéfem. Za zadní stěnou palaestra, nad vstupem malé zasklené kulaté okno.

Apodyterium mužské části – tři oblouky z cihel podpírají klenutý strop s barevným štukovým reliéfem. U stěn lavice a výklenky na odkládání šatů.

Pompeje

Tepidarium – zbytky hypocausta. Bazén vzadu u V stěny byl obložen mramorovými deskami.

Frigidarium – kruhový bazén se zděnými schůdky do vody. Čtyři apsidovité výklenky ve zdi. Strop ve tvaru komolého kužele, nahoře uzavíraný kruhovým zaskleným otvorem.

Pompeje

Nevěstinec (lupanar-podle vytí vlčice-lupa).

„Lidové zařízení“ (jako např. thermopolia a ubytovací zařízení-cauponae). V Pompejích přes 30 nevěstinců. Některé jen jedna místnost se zděnou postelí pokrytou slamníkem nebo matrací, jinde se taková místa nacházela v horním podlaží cauponae, kam se chodilo po schodišti.

Nevěstinec kousek od Holconiovy křižovatky a Stabijských lázní byl přímo pro tyto účely postaven na křižovatce dvou bočních uliček. Do přízemí vedly dva vchody, do ústřední přijímací místnosti, kolem které komory s charakteristickými zděnými postelí. Do horního patra se přicházelo schodištěm z ulice, zde se vystoupilo do meniana (vnější chodba předsunutá nad chodník). Odtud do 5 dalších pokojů, trochu vyšší úrovně s dřevěnými postelemi.

- A – Vestibul**
- B – Cubicula**
- C – Latrina**
- D – Vedlejší vchod**
- E – Schodiště do horního patra**

Pompeje

Stěny komůrek bíle omítnuté a pokryté nápisy zákazníků a dívek. Stěny vestibulu zdobeny jednoduchými vzory. Jen nad dveřmi do komůrek byl vlys s řadou obrazů různých forem pohlavního styku. „Druh reklamy“ na nabízené zboží.

Menianum v postranní uličce